

рения, да вземе участие в назряващото революционно движение в България и сред емиграцията в съседните страни и, че действително развива извънредно активна политическа работа сред българските емигранти и учащи се в Сърбия, установява контакти и с емиграцията в Румъния. Заема се веднага с организирането на сънародниците си за участие в четническото движение. За тази цел заедно със старите войводи от 40-те и 50-те години, намерили гостоприемство и спасение в Сърбия, учредява централен ръководен орган - Български комитет, изработва за него уставен документ - "Наредба" и организира чета, фактически най-многобройната в цялата история на българското четническо движение - около 600 души. При това Каравелов предвижда тя да бъде западния отряд, който фигурира в плановете на П. Хитов и "Закона" му от 1867 г. и трябва да премине в България, за да умножи силите на неговата чета и тази на Ф. Тотю.

За революционната, твърде активна дейност на Л. Каравелов сред българската емиграция в Сърбия, за връзките му с Омладината и общи планове с нея за едновременно въстание в България и сръбските области под турска власт, за негови обиколки из българските селища по границата за договорка с българското население в Кулско, където четата трябва да премине и преминава през юли 1867 г., също така за голямата популярност на Каравелов сред сънародниците му и в средите на сръбската демократична интелигенция се съдържат данни в посочените и други сръбски, български извори, в дипломатически документи на консулите на Франция, Англия, Русия, както и в Каравеловите дописки до руски вестници от това време.

Документите от сръбските архиви и библиотеки ми дадоха възможност да осмисля наличната българска, руска, унгарска и друга информация и да установя в подробности революционната същност и цели на възгледите и практическата организаторска дейност на Л. Каравелов за участие на българите в Сърбия в четническата акция от 1867 г., а също така и първите му опити да намери пътища за консолидиране и сплотяване на националните сили за въоръжена борба - през 1861 - 1862 г. чрез проекта за "Българско общество" в Белград, където тогава Г. С. Раковски точно създава първия революционен емигрантски център, и през 1867 г. чрез "Българския комитет" в Белград, който не само е основан, но и реално функционира под негово ръководство и подготвя голямата Зайчарска чета. Тогава Каравелов установява връзки и с емиграцията в Румъния, запознава се и се сдружава с най-видните ръководители и дейци на Омладината и демократичната сръбска интелигенция и намира подкрепа на подготвяната от Комитета чета, солидарност и съдействие у южнославянски, чешки и други революционери.

Сръбската документация от различни архиви и югославски публикации на извори и изследвания осветлиха и редица други важни моменти от историята на българската революционна емиграция през 60-те и 70-те години на XIX век: Втората българска легия, близките дружески отношения на Л. Каравелов и БРЦК и Омладината, преговорите между тях за съвместни координирани въстанически действия в едно и също време през 1871 - 1872 г., 1875 - 1876 г. участието на